

III. Strona bierna (the passive voice)

26. Zastosowanie strony biernej

Stronę bierną stosujemy, aby **podkreślić** lub **ukryć** wykonawcę czynności.

Np. „Ciociu! Ten wierszyk został napisany *przeze mnie!*”

(tutaj podkreślamy, uwydatniamy wykonawcę czynności, chcemy się pochwalić, że to *ja* napisałem ten wierszyk).

„Będą przeprowadzone redukcje w zatrudnieniu”

(w tym zdaniu ukrywamy wykonawcę czynności; nie mówimy, że szef zwolni swoich pracowników, lecz, że *będą przeprowadzone* redukcje).

Często stronę bierną stosujemy, gdy sprawca czynności jest **nieznany** lub jest **oczywisty**.

„Mój samochód został skradziony”

(sprawca czynności jest nieznany – nie wiem, kto ukradł mi samochód).

„Złodziej został złapany”

(oczywistym jest lub wysoce prawdopodobnym, że został on złapany przez policję; nie musimy więc dodawać *przez policję*).

27. Budowa strony biernej

A

Na początek porównajmy dwa zdania, jedno w stronie czynnej, a drugie w stronie biernej.

- Zdanie w stronie czynnej (**active voice**):

(Ja) śpiewam tę piosenkę dwa razy w roku.

=I sing this song twice a year.

- Zdanie w stronie biernej (**passive voice**):

Ta piosenka jest śpiewana (przeze mnie) dwa razy w roku.

=This song is sung twice a year (by me).

materiały pochodzą z książki *Wielki przewodnik po gramatyce angielskiej*, www.enet.pl

Możemy dodać *by me* (przeze mnie), *by you* (przez ciebie) *him* (niego) *her* (nią) *us* (nas) *you* (was) *them* (nich); *by Tom* (przez Tomka), jeśli chcemy podkreślić, że to właśnie dana osoba wykonuje opisywaną czynność, a nie kto inny. Po *by* nie umieszczamy wyrazów *someone, somebody* (ktoś), *people* (ludzie).

Nie wszystkie zdania w stronie czynnej można zamienić na stronę bierną, np. Pójdę jutro do kina → „Kino zostanie pójzione” – ta konstrukcja jest oczywiście błędna, i to zarówno w języku polskim, jak i angielskim.

Do czasowników, które nie występują w stronie biernej należą m.in. *agree* (zgadzać się), *arrive* (przybywać), *die* (umierać), *have* (mieć), *lack* (brakować), *resemble* (być podobnym do), *suit* (pasować), *walk* (spacerować).

Większość czasowników statycznych również nie występuje w stronie biernej (patrz: pkt 58B).

Zdanie w stronie biernej składa się z odpowiedniej formy czasownika **BE** oraz **III formy czasownika**.

- **Forma to be (być) dla poszczególnych czasów:**

am/is/are (czas *present simple*: I am, you are, he/she/it is, we/you/they are),

have/has been (czas *present perfect*; *has* dla 3 osoby liczby poj. (he/she/it)),

will be (czas *simple future*),

will have been (czas *future perfect*),

was/were (czas *simple past*; *was* dla 1 i 3 osoby l. poj. (I/he/she/it)),

had been (czas *past perfect*).

W czasach typu **continuous** należy jeszcze wstawić **being** (po formie *be*).

(Wyjątek stanowią czasy typu *perfect continuous*, patrz: pkt 6 i 16, dodatkowe informacje)

I am singing this song → This song is being sung.

She was doing her homework → Her homework was being done.

- **III forma czasownika** to po prostu czasownik z końcówką *-ed* lub *-d* (np. *play* → played; *ask* → asked) lub czasownik nieregularny (np. *write* → wrote → written; *say* → said → said; *put* → put → put; patrz: pkt 171).

Przykłady zdań:

1. I write an e-mail every day. → An e-mail is written every day.

(Piszę maila codziennie. → Mail jest pisany codziennie.)

Mamy tutaj czas *simple present*; **forma być** (dla tego czasu to *am/is/are*),

+ **III forma** czasownika (*write* → wrote → written).

2. I wrote an e-mail. → An e-mail was written.

(Tutaj mamy czas przeszły *simple past*, więc forma *być* to *was/were*).

3. I will write an e-mail. → An e-mail will be written.
(Tutaj mamy czas przyszły *simple future*, więc forma być to *will be*).
4. I have written an e-mail. → An e-mail has been written.
(Tu występuje czas *present perfect*, forma być to *have/has been*).
5. I had written an e-mail. → An e-mail had been written.
(Mamy czas *past perfect*, forma być to *had been*).
6. I'm writing an e-mail. → An e-mail is being written.
(Tu mamy czas typu *continuous (present continuous)*, więc wstawiamy *being* + III forma czasownika).
7. I was writing an e-mail. → An e-mail was being written.
(Również w tym zdaniu mamy czas typu *continuous (past continuous)*).

Pytania i przeczenia do powyższych zdań wyglądają następująco (układamy je w zależności od czasu):

1. Is an e-mail written?	An e-mail isn't written.
2. Was an e-mail written?	An e-mail wasn't written.
3. Will an e-mail be written?	An e-mail won't be written.
4. Has an e-mail been written?	An e-mail hasn't been written.
5. Had an e-mail been written?	An e-mail hadn't been written.
6. Is an e-mail being written?	An e-mail isn't being written.
7. Was an e-mail being written?	An e-mail wasn't being written.

(B)

Jeżeli w zdaniu mamy **czasownik modalny** (should, must, can, could, would, may, might), to po nim wstawiamy **be**, a następnie **III formę czasownika**:

I should write an e-mail. → An e-mail should be written.
(Powiniem napisać maila. → Mail powinien być napisany).

We can do it! → It can be done!
(Możemy to zrobić! → To może być zrobione!).

Tom shouldn't read this book.
→ This book shouldn't be read (by Tom).

We must clean our room.
→ Our room must be cleaned.

Patrz również: **bardziej skomplikowane przykłady zdań**, pkt 28B/1.

Podobnie jak w przypadku czasowników modalnych również do formy **going to** (zamierzać) dodajemy w stronie biernej **be**.

He is going to buy a car. → A car is going to be bought (by him).
We are going to paint the door. → The door is going to be painted.
Tom was going to sell his car. → Tom's car was going to be sold.

Uwaga: Jeżeli zdanie ma **dwa dopełnienia**, każde może być podmiotem zdania w stronie biernej. Do czasowników, które mają dwa dopełnienia w stronie czynnej należą: give (dawać), lend (pożyczać <komu>), offer (oferować), send (wysyłać), show (pokazywać).

I'll send him an e-mail (Wyślę mu maila).
→ An e-mail will be sent to him.
albo → He will be sent an e-mail.

My mum gave me a watch (Mama dała mi zegarek).
→ A watch was given to me.
albo → I was given a watch.

They offered her a job (Zaproponowali jej pracę).
→ A job was offered to her.
albo → She was offered a job.

Ostatnie w kolejności zdania są najczęściej spotykane.

Czasami, głównie w języku mówionym, możemy spotkać się z zastosowaniem czasownika **get** zamiast formy *to be*.

The eggs got broken! = The eggs were broken.
(Jajka zostały zbite / zbiły się; *get* w czasie przeszłym to *got*).
Peter got arrested yesterday.
(Wczoraj aresztowano Piotra).

Czasownik **get** występuje również w poniższych zwrotach:

• get dressed – ubrać się	• get drunk – upić się
• get undressed – rozebrać się	• get lost – zgubić się, get lost! – spadaj!
• get changed – przebrać się	• get caught – zostać złapanym
• get married – wziąć ślub	• get tricked – zostać oszukanym
• get divorced – rozwieść się	• get robbed – zostać okradzionym
• get elected – zostać wybranym	• get excited – być zadowolonym

28. Przykłady zdań w stronie biernej

Ⓐ

Przykłady zdań twierdzących/przeczących:

1. They gave him a bike. → A bike was given to him (by them).
albo → He was given a bike (by them).
2. We are going to paint the floor. → The floor is going to be painted.
3. My parents sent this letter last week. → This letter was sent last week.
4. They didn't break the window. → The window wasn't broken.
5. They are repairing the bridge. → The bridge is being repaired.
6. First we opened the door, then turned on the radio.
→ First the door was opened, then the radio was turned on.
7. He invited me to go. → I was invited to go.
8. When he arrived home, a detective arrested him.
→ When he arrived home, he was arrested (by a detective).
9. Tom looks after my cat. → My cat is looked after (by Tom).
10. You have opened my letter! → My letter has been opened!
11. We must write to him. → He must be written to.
12. We must have written to him. → He must have been written to.
(patrz: bardziej skomplikowane przykłady zdań, pkt 28B).

Przykłady zdań pytających:

1. Did you see Tom? → Was Tom seen?
2. Has she finished the project? → Has the project been finished?
3. Have you done your homework? → Has your homework been done?
4. Are you going to sell your house? → Is your house going to be sold?
5. Is she looking at it now? → Is it being looked at now?
6. Will you visit me tomorrow? → Will I be visited tomorrow?
7. Where did you find this watch? → Where was this watch found?
8. Why didn't you tell him about the accident → Why wasn't he told about the accident?
9. How many cars will she buy? → How many cars will be bought?
10. How much money have you earned so far? → How much money has been earned so far?
11. Who painted it? → Who was it painted by?

Ⓑ

Bardziej skomplikowane przykłady zdań.

1. Zauważmy, jak wygląda konstrukcja strony biernej w przypadku **czasowników modalnych** odnoszących się do przeszłości (*czasownik modalny + have*).
W stronie biernej po *have* wstawiamy *been* oraz *III formę czasownika*.
Peter should have checked it twice. → It should have been checked twice.
(Piotr powinien był <wtedy, w przeszłości> sprawdzić to dwukrotnie.
→ To powinno być sprawdzone <wtedy, w przeszłości> dwukrotnie).
My parents must have seen him. → He must have been seen.
(Moi rodzice na pewno go widzieli. → On na pewno był widziany).
 2. Zapamiętajmy, że po czasownikach **make** (zmuszać / powodować, żeby), **see, feel, hear** występujących w stronie biernej musimy **wstawić to**.
He *made / heard / saw / helped* her leave (Zmusił ją do wyjścia / słyszał, jak wyszła / widział, jak wyszła / pomógł jej wyjść).
→ She was *made / .. to* leave (Została zmuszona do wyjścia / ..).
- I heard him say it. (Słyszałem, jak to powiedział – strona czynna).
→ He was heard **to** say it/that
(tutaj mamy stronę bierną, więc wstawiliśmy *to*).

Inne przykłady:

1. She let me go out (Pozwoliła mi wyjść).
→ I was let (go*) out.
(*po *let* w stronie biernej można zastosować czasownik w I formie, lecz jest to konstrukcja już rzadko spotykana)
albo → I was *allowed to* go out.
2. Don't let him tease you (Nie pozwól mu sobie dokuć).
→ Don't let yourself be teased.
3. He decided to sell the house.
→ He decided that the house should be sold.
4. She demanded that we throw it away.
→ She demanded that it should be thrown away.
5. I remember them taking me to the zoo.
→ I remember being taken to the zoo.
6. The captain ordered the crew to abandon the ship.
→ The crew were ordered to abandon the ship
albo → The captain ordered that the ship should be abandoned
albo → The captain ordered the ship to be abandoned.
7. What's making these holes?
→ What are these holes being made *by*?

29. Forma *have/get something done* (causative have)

(A)

Formę *have/get something done* można tłumaczyć jako *dać coś komuś do zrobienia*. Stosujemy ją dla wyrażenia czynności, które są wykonywane na nasze lub czyjeś zlecenie czy zamówienie. Częściej stosujemy czasownik *have* niż *get*.

I **have** my hair **cut** every month.

(dosł. Daję włosy do obcięcia co miesiąc; nie ja sam sobie je obcinam, ale robi to ktoś inny, prawdopodobnie fryzjer. Zauważmy konstrukcję *have* + rzeczownik + III forma czasownika).

I cut my hair every month oznaczałoby, że sam sobie obcinam włosy.

Pamiętajmy, że forma ta może być zastosowana w różnych czasach, więc czasownik *have* może wystąpić jako *has/have* (czas *present perfect*), *having* (czasy typu *continuous*) czy *had* (czas przeszły *simple past*).

I'm **having** my car repaired. (Mam <teraz, obecnie> samochód w naprawie; ktoś mi naprawia samochód = Somebody is repairing my car).

I'm repairing my car oznaczałoby, że sam teraz naprawiam swój samochód.

Tom will have his flat redecorated.

(Tomek będzie miał remont w domu; ktoś mu ten remont będzie robił).

John has had his homework checked. (Janek miał sprawdzone zadanie domowe. Zauważmy, że mamy tutaj czas *present perfect*, operatorem jest *have/has* + III forma czasownika (*had*) + rzeczownik + III forma czasownika).

Are you going to have it finished next week?

(Czy będziesz miał już to zrobione w przyszłym tygodniu?).

I won't have my windows cleaned this week. (Nie będą mi czyścić okien w tym tygodniu. Dosłownie: Nie dam okien do czyszczenia).

Nie zawsze jednak forma *have sth done* oznacza *dać coś komuś do zrobienia*. Czasem odnosi się do czynności na które nie mamy wpływu, których **nikomu nie zlecamy**.

I had my car stolen yesterday.

(Ukradziono mi samochód; nie zleciliśmy nikomu kradzieży samochodu).

Get jest czasami używane zamiast *have* w języku potocznym. Jednak pamiętajmy, że może wystąpić różnica w znaczeniu. Poniższe zdania są jednak równoznaczne.

materiały pochodzą z książki *Wielki przewodnik po gramatyce angielskiej*, www.enset.pl

She got her car repaired.

=She had her car repaired.

Get może wystąpić w **trybie rozkazującym**.

Get it finished by Monday!

(Skończ to do poniedziałku! Niech to będzie skończone do poniedziałku!).

➔ **Patrz również: kolokacje z czasownikiem *get*, pkt 27B.**

(B)

Nie pomyłmy formy *have sth done* z formą ***have sb do sth*** lub ***get sb to do sth***. Te dwie ostatnie konstrukcje tłumaczymy jako *zmusić kogoś do zrobienia czegoś* albo, w zależności od kontekstu, *spowodować / przekonać / poprosić, aby ktoś coś zrobił*.

I **had** my cousin **repair** my car.

I **got** my cousin **to repair** my car.

(Poprosiłem kuzyna, aby naprawił mi samochód).

Zauważmy, że w tych konstrukcjach czasownik jest w podstawowej formie.

30. *Passive gerund i passive infinitive*

• ***Passive gerund*** to konstrukcja: ***being* + III forma czasownika**.

Występuje po takim czasowniku, który wymaga od następującego po nim czasownika formy gerundialnej (końcówki *-ing*). Do tego typu czasowników należą m. in. *keep, hate, enjoy, deny* (patrz również: czasownik, forma gerundialna, zestawienie czasowników, pkt 56).

I hate being controlled all the time.

(Nienawidzę być cały czas kontrolowany).

My dad enjoys being operated on, which is rather strange.

(Mój tata bardzo lubi być operowany, co jest dosyć dziwne).

• ***Passive infinitive*** to konstrukcja: ***to be/get* + III forma czasownika**.

Występuje po takim czasowniku, który wymaga od następującego po nim czasownika formy bezokolicznika. Takich czasowników jest zdecydowanie więcej (patrz również: czasownik, forma bezokolicznika, pkt 54, 55).

I'd like to be invited to the party.

(Chciałbym być zaproszony na przyjęcie).

My cousin wanted to be given my bike.
(Mój kuzyn chciał, aby mu dano mój rower).

W niektórych przypadkach, głównie w mowie potocznej, zamiast *be* możemy zastosować *get*. *Get* również występuje w stałych kolokacjach, np. *get dressed* (ubrać się), *get married* (wziąć ślub), *get divorced* (rozwiść się), *get elected* (zostać wybranym) itd. (patrz: pkt 27B).

I tried to get elected several times.
(Kilka razy próbowałam, aby mnie wybrano).

31. Forma *mówi się, sądzi się...*

A

Bezosobowa konstrukcja tłumaczona jako *mówi się, sądzi się* (również: *ludzie mówią/sądzą/wierzą...*) wygląda następująco: *osoba + forma to be + said/thought/believed... + (not) to + czasownik*.

W odniesieniu do przeszłości tym czasownikiem będzie *have*, a po nim zastosujemy *III formę czasownika* oznaczającego daną czynność.

Zazwyczaj w tej konstrukcji stosujemy poniższe czasowniki:

1. He is **said** to... (Mówi się, że on...)
2. He is **thought** to... (Myśli się, że on...)
3. He is **known** to... (Wiadomo, że on...)
4. He is **supposed** to... (Przypuszcza się, że on...), patrz również: pkt 155.
5. He is **believed** to... (Wierzy się, że on... / Uważa się, że on...)
6. He is **considered** to... (Uważa się, że on...)

Mr Smith is *considered* to be the best employee.
(Pana Smith'a uważa się za najlepszego pracownika).
My parents are *believed* to be very rich.
(Moich rodziców uważa się za bardzo bogatych).

B

Czas teraźniejszy – *sb is said (not) to do sth*:

- Mówi się, że Tomek sprzedaje komputery.
→ Tom is said to sell computers.
Mówi się, że Tomek nie sprzedaje komputerów.
→ Tom is said not to sell computers.

Zauważmy, że po *to* stosujemy podstawową formę czasownika, a w przeczeniu przed *to* wstawiamy *not*.

Spójrzmy, jak inaczej możemy zapisać poniższe zdania.

1. People say he works in this factory.
(Ludzie mówią, że pracuje w tej fabryce).
→ He is said to work in this factory.
(Mówi się, że pracuje w tej fabryce).
2. People say he doesn't work in this factory.
(Ludzie mówią, że nie pracuje w tej fabryce).
→ He is said not to work in this factory.
(Mówi się, że nie pracuje w tej fabryce).
3. People think that I am rich. → I am thought to be rich.
4. People say Tom likes dogs. → Tom is said to like dogs.
5. They believe she isn't a spy. → She is believed not to be a spy.
6. They think my mum's got a car. → My mum is thought to have a car.

C

Czas przeszły – *sb is said (not) to have done sth*:

- Mówi się, że Tomek sprzedawał komputery.
→ Tom is said to have sold computers.
Mówi się, że Tomek nie sprzedawał komputerów.
→ Tom is said not to have sold computers.

Zauważmy, że po *to* wstawiamy *have + III forma czasownika*, a w przeczeniu przed *to* wstawiamy *not*.

Spójrzmy, jak inaczej możemy zapisać poniższe zdania.

1. People say he worked in this factory.
(Ludzie mówią, że pracował w tej fabryce).
→ He is said to have worked in this factory.
(Mówi się, że pracował w tej fabryce).
2. People say he didn't work in this factory.
(Ludzie mówią, że nie pracował w tej fabryce).
→ He is said not to have worked in this factory.
(Mówi się, że nie pracował w tej fabryce).
3. They are sure Susan went abroad. → Susan is said to have gone abroad.
4. Everyone thinks that your parents bought a car. → Your parents are thought to have bought a car.
5. They believe she was there! → She is believed to have been there.

6. Mr Smith wrote this poem. → This poem is said to have been written by Mr Smith.
(W przekształconym zdaniu dodatkowo mamy stronę bierną – been written – został napisany; *to BE + III forma czasownika*).

Zauważmy, jak będzie wyglądać zamiana zdania, w którym dwa czasowniki występują w czasie przeszłym.

1. People **said** that Mike **earned** \$800 a week.
→ Mike **was** said **to earn** \$800 a week.
W tej konstrukcji stosujemy formę *to be* w czasie przeszłym (*was/were* zamiast *is/are*) oraz, w drugiej części zdania, bezokolicznik.
albo → It **was** said that Mike **earned** \$800 a week
W tej konstrukcji stosujemy formę *to be* w czasie przeszłym oraz zamieniamy drugą część zdania na czas przeszły – patrz: pkt D.
2. They **believed** that this was the fastest car in the world.
→ This car **was** believed to be the fastest in the world.
albo → It **was** believed that this was the fastest car in the world.
3. Many people **believed** that he **had been** to France.
(Wielu ludzi uważało, że był <wcześniej> we Francji).
→ He **was** believed **to have been** to France.
albo → It **was** believed that **he had been** to France.

D

Przeanalizujmy jeszcze dokładniej konstrukcję *it is/was + said/known/thought/considered...*

People say that Mike earns \$800 a week.
→ Mike is said to earn \$800 a week.
→ *albo* **It is said** that Mike earns \$800 a week.

They believed that this was the fastest car in the world.
→ This car was believed to be the fastest in the world.
→ *albo* **It was believed** that this was the fastest car in the world.

E

Aby łatwiej było zapamiętać wszystkie wyżej wymienione formy, zostały one przedstawione w poniższej tabeli. Zwróćmy uwagę również na konstrukcję w czasie *present* i *past continuous*.

People say he plays football.	He is said to play football.
People say he is playing football.	He is said to be playing football.
People say he played football.	He is said to have played football.
People say he was playing football.	He is said to have been playing football.
People said he played football.	He was said to play football.
People said he was playing football.	He was said to be playing football.
People said he had played football.	He was said to have played football.
People said he had been playing football.	He was said to have been playing football.

People say może być zastąpione przez *it is said*, a *people said* przez *it was said*.